

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

2011/0154(COD)

7.2.2012

*****I**

ONTWERPVERSLAG

over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en betreffende het recht op communicatie bij aanhouding (COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Elena Oana Antonescu

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
- *** Goedkeuringsprocedure
- ***I Gewone wetgevingsprocedure (eerste lezing)
- ***II Gewone wetgevingsprocedure (tweede lezing)
- ***III Gewone wetgevingsprocedure (derde lezing)

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de in de ontwerptekst voorgestelde rechtsgrond.)

Amendementen op een ontwerptekst

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen op de ontwerptekst worden in ***vet cursief*** aangegeven. De markering in *mager cursief* is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de ontwerptekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld met het oog op de uiteindelijke tekst (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

In de koptekst van een amendement op een bestaande tekst, waarvoor in de ontwerptekst wijzigingen worden voorgesteld, wordt op respectievelijk de derde en vierde regel verwezen naar de bestaande tekst en naar de bepaling in kwestie. Tekstdelen die worden overgenomen uit een bepaling van een bestaande tekst die in de ontwerptekst niet is gewijzigd, maar door het Parlement wordt geamendeerd, worden in **vet** gemarkeerd. Een eventuele schrapping van dergelijke tekstdelen wordt als volgt aangegeven: [...].

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	35

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

**over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en betreffende het recht op communicatie bij aanhouding
(COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))**

(Gewone wetgevingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2011)0326),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 82, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C7-0157/2011),
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien de bijdragen die het Bulgaarse en Portugese parlement hebben ingediend over het ontwerp van wetgevingshandeling,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 7 december 2011¹,
 - gezien het advies van het Comité van de Regio's²,
 - gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en het advies van de Commissie juridische zaken (A7-0000/2012),
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast;
 2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in haar voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

¹ Nog niet in het Publicatieblad verschenen.

² PB C .../Nog niet in het Publicatieblad verschenen.

Amendement 1

Voorstel voor een richtlijn Overweging 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(1 bis) De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te ontwikkelen en te handhaven. Volgens de conclusies van de Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999, en met name punt 33, moet het beginsel van wederzijdse erkenning de hoeksteen van de justitiële samenwerking in civiele en strafzaken binnen de Europese Unie worden, aangezien grotere wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen en vonnissen en de noodzakelijke afstemming van de wetgevingen de samenwerking tussen de autoriteiten en de justitiële bescherming van de rechten van het individu ten goede zouden komen.

Or. en

Motivering

Deze overweging is toegevoegd om voor coherentie te zorgen met de eerder genomen maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten en met name de richtlijnen betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures en betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Amendement 2

Voorstel voor een richtlijn Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2 bis) De toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen veronderstelt wederzijds vertrouwen van de lidstaten in elkaars strafrechtstelsels. De omvang van die wederzijdse erkenning hangt nauw samen

met het bestaan en de inhoud van bepaalde parameters, waaronder regelingen voor de bescherming van de rechten van verdachten of beklaagden en gemeenschappelijke minimumnormen, die noodzakelijk zijn om de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning te vergemakkelijken.

Or. en

Motivering

Deze overweging is toegevoegd om voor coherentie te zorgen met de eerder genomen maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten en met name de richtlijnen betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures en betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Amendement 3

Voorstel voor een richtlijn Overweging 4 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(4 bis) Verbetering van het wederzijdse vertrouwen vereist gedetailleerde regels inzake de bescherming van de procedurele rechten en waarborgen die voortvloeien uit het Handvest en het EVRM. Middels deze richtlijn en andere maatregelen is evenzeer een verdere ontwikkeling nodig binnen de Unie van de in het EVRM en in het Handvest vastgelegde minimumnormen. Bij de uitvoering van deze richtlijn moeten de lidstaten ten minste de normen naleven die zijn vastgelegd in het Verdrag en in het Handvest en ontwikkeld in de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Or. en

Motivering

Deze overweging is toegevoegd om voor coherentie te zorgen met de eerder genomen maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten en met name de richtlijnen betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures en betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Amendement 4

Voorstel voor een richtlijn Overweging 4 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(4 ter) Artikel 82, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie voorziet in de vaststelling van minimumvoorschriften die in de lidstaten van toepassing zijn, ter bevordering van de wederzijdse erkenning van vonnissen en rechterlijke beslissingen en van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken met een grensoverschrijdende dimensie. Punt b) van artikel 82, lid 2, verwijst naar "de rechten van personen in de strafvordering" als een van de gebieden waarop minimumvoorschriften kunnen worden vastgesteld.

Or. en

Motivering

Deze overweging is toegevoegd om voor coherentie te zorgen met de eerder genomen maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten en met name de richtlijnen betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures en betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Amendement 5

Voorstel voor een richtlijn Overweging 4 quater (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(4 quater) Gemeenschappelijke minimumvoorschriften, met name met betrekking tot grondrechten en procedurele rechten in strafprocedures, moeten het vertrouwen in de strafrechtstelsels van alle lidstaten vergroten, hetgeen dan weer moet leiden tot efficiëntere justitiële samenwerking in een klimaat van wederzijds vertrouwen. Dergelijke gemeenschappelijke minimumvoorschriften moeten ook gelden voor wat het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures betreft.

Or. en

Amendement 6

Voorstel voor een richtlijn Overweging 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(5) Op 30 november 2009 nam de Raad een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures aan (hierna "de routekaart" genoemd). In het programma van Stockholm, dat werd aangenomen op 11 december 2009, verklaarde de Europese Raad zich ingenomen met de routekaart en maakte hij deze tot onderdeel van het programma van Stockholm (punt 2.4). In de routekaart, waarin een stapsgewijze benadering wordt voorgestaan, wordt opgeroepen tot de vaststelling van maatregelen met betrekking tot het recht op vertaling en vertolking, het recht op informatie over de

(5) Op 30 november 2009 nam de Raad een routekaart ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures aan (hierna "de routekaart" genoemd). In het programma van Stockholm, dat werd aangenomen op 10 december 2009, verklaarde de Europese Raad zich ingenomen met de routekaart en maakte hij deze tot onderdeel van het programma van Stockholm (punt 2.4). ***De Europese Raad benadrukte dat de routekaart niet volledig is en vroeg de Commissie dan ook te onderzoeken welke minimale procedurele rechten nog aan verdachten en beklaagden kunnen worden toegekend, en***

rechten en over de beschuldiging, het recht op juridisch advies en rechtsbijstand en het recht op communicatie met familie, werkgever en consulaire autoriteiten en met betrekking tot bijzondere waarborgen voor kwetsbare verdachten of beklaagden. In de routekaart wordt benadrukt dat de volgorde van de rechten indicatief is en dat de prioriteiten dus kunnen worden verlegd. De routekaart is bedoeld als een totaalpakket: pas wanneer alle onderdelen ten uitvoer zijn gelegd, zal het effect optimaal zijn.

uit te maken of er werk moet worden gemaakt van andere aspecten, zoals het vermoeden van onschuld, om tot een betere samenwerking op dit gebied te komen. In de routekaart, waarin een stapsgewijze benadering wordt voorgestaan, wordt opgeroepen tot de vaststelling van maatregelen met betrekking tot het recht op vertaling en vertolking, het recht op informatie over de rechten en over de beschuldiging, het recht op juridisch advies en rechtsbijstand en het recht op communicatie met familie, werkgever en consulaire autoriteiten en met betrekking tot bijzondere waarborgen voor kwetsbare verdachten of beklaagden. In de routekaart wordt benadrukt dat de volgorde van de rechten indicatief is en dat de prioriteiten dus kunnen worden verlegd. De routekaart is bedoeld als een totaalpakket: pas wanneer alle onderdelen ten uitvoer zijn gelegd, zal het effect optimaal zijn.

Or. en

Motivering

Het feit dat de routekaart niet volledig is, geldt als een belangrijke, te beklemtonen factor.

Amendement 7

Voorstel voor een richtlijn Overweging 5 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(5 bis) Tot dusver zijn er twee maatregelen uit de routekaart aangenomen: Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures¹ en Richtlijn 2012/.../EU van het Europees Parlement en de Raad van ... betreffende het recht op informatie in strafprocedures².

¹ *PB L 280 van 26.10.2010, blz. 1.*

² *PB L ...*

Or. en

Motivering

Deze overweging is toegevoegd om de verwezenlijkingen tot dusver te benadrukken, namelijk de goedkeuring van de eerste twee maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten.

Amendement 8

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 6 bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(6 bis) De verwijzing naar een advocaat moet alle personen betreffen die in overeenstemming met de nationale wetgeving van de lidstaten bevoegd zijn om juridisch advies en rechtsbijstand te verlenen aan verdachten en beklaagden.

Or. en

Motivering

Aangezien de richtlijn tot doel heeft verdachten en beklaagden het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures te garanderen, moet de inhoud van de term 'advocaat' toegelicht worden.

Amendement 9

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 6**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(6) In deze richtlijn worden minimumvoorschriften vastgesteld inzake het recht op toegang tot een advocaat en het recht om bij aanhouding met een derde te communiceren in strafprocedures, ***met uitzondering van bestuursrechtelijke***

(6) In deze richtlijn worden minimumvoorschriften vastgesteld inzake het recht op toegang tot een advocaat en het recht om bij aanhouding met een derde te communiceren in strafprocedures en in procedures inzake de tenuitvoerlegging van

procedures die leiden tot sancties, zoals mededingings- of belastingprocedures, en in procedures inzake de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel. Op deze manier bevordert de richtlijn de toepassing van het Handvest, met name de artikelen 4, 6, 7, 47 en 48, door voort te bouwen op de artikelen 3, 5, 6 en 8 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de rechten van de mens.

een Europees aanhoudingsbevel. Op deze manier bevordert de richtlijn de toepassing van het Handvest, met name de artikelen 4, 6, 7, 47 en 48, door voort te bouwen op de artikelen 3, 5, 6 en 8 EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Or. en

Motivering

Er mogen geen uitzonderingen gemaakt worden. Deze overweging is gewijzigd met het oog op coherentie met de in artikel 1 omschreven doelstelling van de richtlijn, met name de vastlegging van voorschriften betreffende de rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures.

Amendement 10

Vorstel voor een richtlijn Overweging 7 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(7 bis) Bij de uitvoering van deze richtlijn moet rekening gehouden worden met de relevante bepalingen van richtlijn 2012/.../EU [betreffende het recht op informatie in strafzaken], die voorschrijven dat al wie ervan verdacht of beticht wordt een strafbaar feit te hebben gepleegd, meteen informatie ontvangt met betrekking tot het recht op toegang tot een advocaat, en dat elke persoon die gearresteerd of opgesloten wordt, meteen een schriftelijke verklaring van zijn rechten ontvangt met onder meer informatie over het recht op toegang tot een advocaat.

Or. en

Motivering

Procedurele rechten hangen onderling samen; vandaar moet bij de uitvoering van deze richtlijn rekening gehouden worden met de relevante bepalingen van de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken.

Amendement 11

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 7 ter (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(7 ter) De lidstaten moeten ervoor zorgen dat verdachten en beklaagden meteen een advocaat kunnen krijgen, vóórdat ze verhoord worden door de wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke autoriteiten, wanneer ze officieel van een strafbaar feit beschuldigd worden, wanneer ze van hun vrijheid beroofd worden – dus ook gedurende hun gevangenschap – en tijdens elke hoorzitting. Tijdens strafprocedures voor een rechtbank moeten verdachten en beklaagden die rechtsbijstand wensen te ontvangen, in elk geval toegang krijgen tot een advocaat.

Or. en

Motivering

Deze overweging heeft als doel het toepassingsgebied van de richtlijn te verduidelijken.

Amendement 12

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 7 quater (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(7 quater) Ondervraging door de wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke autoriteiten in het kader van het bedrijven van een mogelijkere wijs strafbaar feit net nadat dit feit begaan is –

bijvoorbeeld indien een persoon op heterdaad betrapt wordt – die enkel om veiligheidskwesties draait, zoals controle op wapenbezit, of die uitsluitend tot doel heeft de persoon in kwestie te identificeren, mag niet als een 'verhoor' worden beschouwd.

Or. en

Motivering

Om strafprocedures efficiënt te laten verlopen, mogen ondervragingen door de wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke autoriteiten meteen na het plegen van een eventueel strafbaar feit met het oog op de opheldering van de omstandigheden waarin dit feit zich heeft voorgedaan, niet beschouwd worden als 'verhoren'.

Amendement 13

Voorstel voor een richtlijn Overweging 8 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(8 bis) In sommige lidstaten is een andere autoriteit dan een voor strafzaken bevoegde rechtbank bevoegd tot het opleggen van sancties met betrekking tot relatief lichte strafbare feiten. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn met betrekking tot verkeersovertredingen die op grote schaal worden begaan en die kunnen worden vastgesteld bij een verkeerscontrole. In dergelijke situaties zou het onredelijk zijn de bevoegde autoriteit ertoe te verplichten alle rechten te waarborgen waarin deze richtlijn voorziet. Indien de wet van een lidstaat erin voorziet dat voor lichte strafbare feiten een sanctie wordt opgelegd door een dergelijke autoriteit, en dat tegen het vonnis beroep kan worden ingesteld of dat de zaak anderszins kan worden doorverwezen naar een voor strafzaken bevoegde rechtbank, mag deze richtlijn

alleen van toepassing zijn op de procedure die bij deze rechtbank wordt gevoerd naar aanleiding van dit beroep of deze verwijzing.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement dat is ingediend op artikel 2, lid 3.

Amendement 14

Voorstel voor een richtlijn Overweging 9

Door de Commissie voorgestelde tekst

(9) Een soortgelijk recht op de aanwezigheid van een advocaat moet telkens worden verleend wanneer de aanwezigheid van een verdachte of beklaagde bij een procedurele stap of bewijsgaring zoals een huiszoeking krachtens het nationale recht uitdrukkelijk is toegestaan of vereist; in deze gevallen kan de aanwezigheid van een advocaat de rechten van de verdediging daadwerkelijk versterken zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de noodzaak om de vertrouwelijkheid van bepaalde onderzoekshandelingen te waarborgen, aangezien de aanwezigheid van de betrokkene het vertrouwelijke karakter van de betrokken handelingen uitsluit; dit recht mag geen afbreuk doen aan de noodzaak bewijsmateriaal veilig te stellen dat naar zijn aard kan worden veranderd, verwijderd of vernietigd wanneer de bevoegde autoriteit zou moeten wachten op de komst van een advocaat.

Amendement

(9) Een soortgelijk recht op de aanwezigheid van een advocaat moet telkens worden verleend wanneer de aanwezigheid van een verdachte of beklaagde bij een procedurele stap of bewijsgaring zoals een huiszoeking krachtens het nationale recht uitdrukkelijk is toegestaan of vereist; in deze gevallen kan de aanwezigheid van een advocaat de rechten van de verdediging daadwerkelijk versterken zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de noodzaak om de vertrouwelijkheid van bepaalde onderzoekshandelingen te waarborgen, aangezien de aanwezigheid van de betrokkene het vertrouwelijke karakter van de betrokken handelingen uitsluit. ***Eens een advocaat aangeduid is, moet deze het verzoek kunnen formuleren om op de hoogte te worden gebracht van de uitvoering van dergelijke handelingen. Indien hij hiervan in kennis is gesteld maar niet komt opdagen, hebben de bevoegde autoriteiten het recht de onderzoekshandelingen uit te voeren. Dit recht mag geen afbreuk doen aan de***

noodzaak bewijsmateriaal veilig te stellen dat naar zijn aard kan worden veranderd, verwijderd of vernietigd wanneer de bevoegde autoriteit zou moeten wachten op de komst van een advocaat.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement dat is ingediend op artikel 4, lid 3.

Amendement 15

Vorstel voor een richtlijn Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) Zoals het Europees Hof voor de rechten van de mens heeft geoordeeld, moet de toegang tot een advocaat om doeltreffend te zijn de mogelijkheid voor de advocaat inhouden om het brede scala aan activiteiten uit te oefenen die verband houden met juridische adviesverlening. Dit moet omvatten: actieve deelname aan een **verhoor of** hoorzitting, bijeenkomsten met de cliënt om de zaak te bespreken en de verdediging voor te bereiden, zoeken naar ontlastend bewijs, steun verlenen aan een in nood verkerende cliënt **en de omstandigheden van de detentie controleren**.

Amendement

(10) Zoals het Europees Hof voor de rechten van de mens heeft geoordeeld, moet de toegang tot een advocaat om doeltreffend te zijn de mogelijkheid voor de advocaat inhouden om het brede scala aan activiteiten uit te oefenen die verband houden met juridische adviesverlening. Dit moet omvatten: actieve deelname aan **alle hoorzittingen of verhoren door wetshandavingsinstanties of gerechtelijke instanties**, bijeenkomsten met de cliënt om de zaak te bespreken en de verdediging voor te bereiden, zoeken naar ontlastend bewijs **en** steun verlenen aan een in nood verkerende cliënt.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met de amendement op artikel 4, lid 2, en artikel 4, lid 4.

Amendement 16

Voorstel voor een richtlijn Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

(12) Verdachten of beklaagden die van hun vrijheid zijn benomen, moeten het recht hebben om **terstond na hun aanhouding te communiceren met een** persoon van hun keuze, zoals een familielid of de werkgever, **teneinde hem** in kennis te stellen van de detentie.

Amendement

(12) Verdachten of beklaagden die van hun vrijheid zijn beroofd, moeten het recht hebben om **meteen ten minste één** persoon van hun keuze, zoals een familielid of de werkgever, in kennis te **laten** stellen van **hun** detentie.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met de amendementen bij artikel 5.

Amendement 17

Voorstel voor een richtlijn Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

(15) Conform de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens mogen afwijkingen van het recht op toegang tot een advocaat en van het recht op communicatie bij aanhouding alleen in uitzonderlijke omstandigheden toegestaan zijn, wanneer er dwingende redenen zijn die verband houden met het spoedeisende belang om ernstige negatieve gevolgen voor het leven of de fysieke integriteit van een **ander** te voorkomen en wanneer er geen andere minder beperkende middelen zijn om hetzelfde resultaat te bereiken, **zoals, in het geval van risico op collusie, de vervanging van de door de verdachte of beklagde gekozen advocaat of de aanwijzing van een andere derde met wie**

Amendement

(15) Conform de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens mogen afwijkingen van het recht op toegang tot een advocaat en van het recht op communicatie bij aanhouding alleen in uitzonderlijke omstandigheden toegestaan zijn, wanneer er **gezien de bijzondere omstandigheden van een zaak** dwingende redenen zijn die verband houden met het spoedeisende belang om ernstige negatieve gevolgen voor het leven, **de vrijheid** of fysieke integriteit van een **persoon** te voorkomen en wanneer er geen andere minder beperkende middelen zijn om hetzelfde resultaat te bereiken.

kan worden gecommuniceerd.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement bij artikel 8.

Amendement 18

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 15 bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(15 bis) Indien er gevaar bestaat voor collusie, mag dit er niet toe leiden dat van het recht op toegang tot een advocaat en van het recht op kennisgeving aan een derde persoon bij arrestatie wordt afgeweken, maar moet worden overgegaan tot de vervanging van de advocaat of tot de aanwijzing van een andere derde partij met wie kan worden gecommuniceerd. De verdachte of beklaagde moet vervolgens toegang krijgen tot een andere advocaat die niet afhangt van de onderzoeks- of vervolgingsinstanties.

Or. en

Amendement 19

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 16**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(16) Elke dergelijke afwijking mag er slechts toe leiden dat het eerste contact met een advocaat voor een zo kort mogelijke tijd wordt uitgesteld en dat dit recht niet

(16) Elke dergelijke afwijking mag er slechts toe leiden dat het eerste contact met een advocaat voor een zo kort mogelijke tijd wordt uitgesteld en dat dit recht niet

wezenlijk wordt aangetast. Het moet worden onderworpen aan een beoordeling per geval door de bevoegde rechterlijke autoriteit, die haar beslissing moet motiveren.

wezenlijk wordt aangetast. Het moet worden onderworpen aan een beoordeling per geval door de bevoegde rechterlijke autoriteit, die haar beslissing moet motiveren, **of door een andere bevoegde instantie, wier besluit evenwel aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen.**

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement bij artikel 8.

Amendement 20

Voorstel voor een richtlijn Overweging 18

Door de Commissie voorgestelde tekst

(18) Het moet de verdachte of beklaagde zijn toegestaan afstand te doen van zijn recht op een advocaat, zolang hij maar volledig op de hoogte is van de gevolgen van deze afstand, meer bepaald omdat hij **reeds een advocaat heeft ontmoet voordat hij deze beslissing heeft genomen** en omdat hij in staat is om deze gevolgen te begrijpen en mits de afstand vrij en ondubbelzinnig is gedaan. De verdachte of beklaagde moet de mogelijkheid hebben deze afstand van recht op enig moment tijdens het verloop van de procedure te herroepen.

Amendement

(18) Het moet de verdachte of beklaagde zijn toegestaan afstand te doen van zijn recht op een advocaat, zolang hij maar volledig op de hoogte is van de gevolgen van deze afstand, meer bepaald omdat hij **via mondelinge of schriftelijke weg genoeg duidelijke informatie over deze gevolgen heeft ontvangen**, omdat hij in staat is om deze gevolgen te begrijpen en mits de afstand vrij en ondubbelzinnig is gedaan. De verdachte of beklaagde moet de mogelijkheid hebben deze afstand van recht op enig moment tijdens het verloop van de procedure te herroepen. **Als de verdachte of beklaagde afstand heeft gedaan van zijn recht op een advocaat, zoals omschreven in deze richtlijn, moet hem bij het begin van de procedure voor een rechtbank gevraagd worden of hij zijn verklaring van afstand wil handhaven of herroepen.**

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met de amendementen bij artikel 9.

Amendement 21

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 19**

Door de Commissie voorgestelde tekst

19) Eenieder die in een andere hoedanigheid dan die van verdachte of beklaagde door de bevoegde autoriteit wordt gehoord, bijvoorbeeld als getuige, moet terstond toegang tot een advocaat worden verleend indien de autoriteit van mening is dat de betrokkene in de loop van het verhoor verdachte is geworden, en elke verklaring die is afgelegd voordat hij verdachte of beklaagde is geworden mag niet tegen hem worden gebruikt.

Amendement

Niet van toepassing op de Nederlandse vertaling.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement bij artikel 10.

Amendement 22

**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 22**

Door de Commissie voorgestelde tekst

(22) Die persoon moet ook de mogelijkheid hebben om de advocaat in de uitvoerende lidstaat te laten bijstaan door een advocaat in de uitvoerende lidstaat in specifieke gevallen tijdens de procedure van overlevering, onverlet de uiterste termijnen die in Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad

Amendement

(22) Die persoon moet ook de mogelijkheid hebben om de advocaat in de uitvoerende lidstaat te laten bijstaan door een advocaat in de uitvoerende lidstaat in specifieke gevallen tijdens de procedure van overlevering, onverlet de uiterste termijnen die in Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad

zijn vastgesteld; die advocaat moet in staat zijn de advocaat in de uitvoerende lidstaat bij te staan in de uitoefening van de rechten die de betrokkene krachtens Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad heeft in de uitvoerende lidstaat, in het bijzonder met betrekking tot de in de artikelen 3 en 4 vastgestelde weigeringsgronden; aangezien het Europees aanhoudingsbevel gebaseerd is op het beginsel van wederzijdse erkenning, mag dit er niet toe leiden dat de grond van de zaak in de uitvoerende lidstaat wordt betwist; **aangezien** de rechten van de verdediging en de wederzijdse erkenning niet onverenigbaar **zijn, zal het** versterken van het recht op een eerlijk proces in zowel de uitvoerende als de uitvaardigende lidstaat het wederzijdse vertrouwen vergroten.

zijn vastgesteld; die advocaat moet in staat zijn de advocaat in de uitvoerende lidstaat bij te staan in de uitoefening van de rechten die de betrokkene krachtens Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad heeft in de uitvoerende lidstaat, in het bijzonder met betrekking tot de in de artikelen 3 en 4 vastgestelde weigeringsgronden; aangezien het Europees aanhoudingsbevel gebaseerd is op het beginsel van wederzijdse erkenning, mag dit er niet toe leiden dat de grond van de zaak in de uitvoerende lidstaat wordt betwist. **Bovendien zijn** de rechten van de verdediging en de wederzijdse erkenning onderling niet onverenigbaar. **Het** versterken van het recht op een eerlijk proces in zowel de uitvoerende als de uitvaardigende lidstaat **zal** het wederzijdse vertrouwen vergroten.

Or. en

Amendement 23

Voorstel voor een richtlijn Overweging 24

Door de Commissie voorgestelde tekst

(24) Aangezien er tot op heden geen EU-wetgevingsinstrument over rechtsbijstand bestaat, moeten de lidstaten hun nationale bepalingen over rechtsbijstand, die in overeenstemming moeten zijn met het Handvest, het EVRM en de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, blijven toepassen. **Wanneer nieuwe nationale bepalingen die zijn aangenomen ter uitvoering van deze richtlijn een ruimer recht op toegang tot een advocaat verlenen dan voorheen krachtens het nationale recht beschikbaar was, dan moeten de huidige regels inzake rechtsbijstand zonder onderscheid van toepassing zijn op de beide situaties.**

Amendement

(24) Aangezien er tot op heden geen EU-wetgevingsinstrument over rechtsbijstand bestaat, moeten de lidstaten hun nationale bepalingen over rechtsbijstand, die in overeenstemming moeten zijn met het Handvest, het EVRM en de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens, blijven toepassen.

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement bij artikel 12.

Amendement 24**Voorstel voor een richtlijn
Overweging 30***Door de Commissie voorgestelde tekst*

(30) In deze richtlijn worden de rechten van het kind bevorderd en wordt rekening gehouden met de richtsnoeren van de Raad van Europa over kindvriendelijke justitie, in het bijzonder met de bepalingen over informatie en advies. De richtlijn verzekert dat kinderen geen afstand kunnen doen van hun rechten uit hoofde van deze richtlijn wanneer zij niet in staat zijn om de gevolgen van deze afstand te begrijpen. De wettelijke *vertegenwoordigers* van een kind dat verdachte of beklaagde is, **moeten** altijd **zo spoedig mogelijk** in kennis worden gesteld van de vrijheidsbeneming van het kind en van de redenen daarvoor, **tenzij dit niet in het belang van het kind is**.

Amendement

(30) In deze richtlijn worden de rechten van het kind bevorderd en wordt rekening gehouden met de richtsnoeren van de Raad van Europa over kindvriendelijke justitie, in het bijzonder met de bepalingen over informatie en advies. De richtlijn verzekert dat kinderen geen afstand kunnen doen van hun rechten uit hoofde van deze richtlijn wanneer zij niet in staat zijn om de gevolgen van deze afstand te begrijpen. De wettelijke *vertegenwoordiger* van een kind dat verdachte of beklaagde is, **moet** altijd **meteen** in kennis worden gesteld van de vrijheidsbeneming van het kind en van de redenen daarvoor. **Indien de verstrekking van deze informatie aan de wettelijke vertegenwoordiger van het kind ingaat tegen de belangen van het kind, moet in plaats van deze wettelijke vertegenwoordiger een andere in aanmerking komende volwassene, zoals een voogd of familielid, op de hoogte gebracht worden. Conform de bepalingen van hun nationale wetgeving moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de specifieke instanties die bevoegd zijn voor de bescherming van kinderen, eveneens in kennis worden gesteld van het feit dat een kind van zijn vrijheid is beroofd.**

Motivering

Het is in het belang van het kind dat de specifieke instanties die bevoegd zijn voor de bescherming van kinderen, in kennis gesteld worden van de vrijheidsbeneming van het kind.

Amendement 25

Voorstel voor een richtlijn Overweging 30 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(30 bis) Bij het verstrekken aan de verdachte of beklaagde van de in deze richtlijn toegekende rechten, moeten de bevoegde autoriteiten bijzondere aandacht besteden aan verdachten of beklaagden die de inhoud of de betekenis van de rechten niet kunnen begrijpen of volgen, bijvoorbeeld vanwege hun mentale of fysieke gesteldheid.

Or. en

Motivering

Dit amendement heeft tot doel de overweging in overeenstemming te brengen met het amendement bij artikel 5, lid 3.

Amendement 26

Voorstel voor een richtlijn Artikel 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Deze richtlijn bevat voorschriften betreffende het recht van verdachten en beklaagden in strafprocedures en van personen tegen wie een procedure krachtens Kaderbesluit 2002/584/JBZ **loopt**, om toegang te hebben tot een advocaat en om **bij aanhouding te communiceren met** een derde.

Deze richtlijn bevat voorschriften betreffende het recht van verdachten en beklaagden in strafprocedures en van personen tegen wie een procedure **loopt** krachtens Kaderbesluit 2002/584/JBZ **van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten ("procedures in verband met een Europees aanhoudingsbevel")**, om toegang te hebben tot een advocaat en om

een derde *op de hoogte te laten brengen van de vrijheidsbeneming.*

Or. en

Motivering

Het laatste deel van het artikel is gewijzigd met het oog op coherentie met de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken.

Amendement 27

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 2 – lid 3 (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3. Als de wet van een lidstaat erin voorziet dat voor lichte strafbare feiten een sanctie wordt opgelegd door een andere autoriteit dan een voor strafzaken bevoegde rechtbank en dat tegen het opleggen van deze sanctie beroep kan worden ingesteld bij een dergelijke rechtbank, is deze richtlijn alleen van toepassing op de procedure voor deze rechtbank als gevolg van dit beroep.

Or. en

Motivering

Dit lid is toegevoegd om voor coherentie te zorgen met de eerder genomen maatregelen van de routekaart inzake procedurele rechten en met name de richtlijnen betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures en betreffende het recht op informatie in strafprocedures.

Amendement 28

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 3 – lid 1**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. De lidstaten zorgen ervoor dat

1. De lidstaten zorgen ervoor dat

verdachten en beklaagden **zo spoedig mogelijk** toegang tot een advocaat wordt verleend, **en in elk geval**:

(a) vóór aanvang van het verhoor door de **politie of andere** wetshandhavingsinstanties;

(b) op het moment dat **procedurele handelingen** of procedures voor het vergaren van bewijsmateriaal worden verricht waarvoor de aanwezigheid van de betrokkene is vereist of overeenkomstig het nationale recht is toegestaan, tenzij dat de bewijsgaring in gevaar zou brengen;

(c) vanaf de aanvang van vrijheidsbeneming.

verdachten en beklaagden **meteen** toegang tot een advocaat wordt verleend, **op zijn minst**:

(a) vóór aanvang van **om** het **even welk** verhoor door de wetshandhavingsinstanties **of gerechtelijke autoriteiten, ongeacht of de persoon gedetineerd is of niet**;

(b) op het moment dat **onderzoekshandelingen** of procedures voor het vergaren van bewijsmateriaal worden verricht waarvoor de aanwezigheid van de betrokkene is vereist of overeenkomstig het nationale recht is toegestaan, tenzij dat de bewijsgaring in gevaar zou brengen;

(c) vanaf de aanvang van vrijheidsbeneming, **met inbegrip van detentie**;

(d) bij alle hoorzittingen;

(e) vanaf het ogenblik waarop de persoon wordt gedagvaard om voor een voor strafzaken bevoegde rechtbank te verschijnen,

dit naargelang welk feit zich het eerst voordoet.

Or. en

Motivering

De verdachte of beklaagde moet in elk geval toegang krijgen tot een advocaat vanaf het eerste verhoor door een wetshandhavingsinstantie of andere bevoegde autoriteit. Aangezien de eerste ondervraging/het eerste verhoor in sommige lidstaten kan worden uitgevoerd door een gerechtelijke autoriteit, moet deze mogelijkheid ook vermeld worden. Het recht op een advocaat mag niet afhangen van een toestand van vrijheidsbeneming: elke ondervraging kan namelijk tot bezwarende verklaringen leiden en misbruik en mishandeling zijn evengoed mogelijk ten aanzien van mensen die niet van hun vrijheid beroofd zijn. De aanwezigheid van een advocaat is nog belangrijker tijdens hoorzittingen.

Amendement 29

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De verdachte of beklaagde heeft het recht bijeen te komen met de advocaat die hem vertegenwoordigt.

Amendement

1. De verdachte of beklaagde heeft het recht bijeen te komen **en te communiceren** met de advocaat die hem vertegenwoordigt.

Or. en

Motivering

Verdachten en beklaagden moeten zowel het recht op bijeenkomst als het recht op communicatie toegekend worden.

Amendement 30

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. **De advocaat** heeft het recht bij alle verhoren en hoorzittingen **aanwezig te zijn**. Hij heeft het recht vragen te stellen, toelichtingen te vragen en verklaringen af te leggen, die overeenkomstig het nationale recht worden geregistreerd.

Amendement

2. **De verdachte of beklaagde** heeft het recht **te eisen dat zijn advocaat aanwezig is** bij alle verhoren en hoorzittingen **door wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke autoriteiten**. Hij heeft het recht vragen te stellen, toelichtingen te vragen en verklaringen af te leggen, die overeenkomstig het nationale recht worden geregistreerd.

Or. en

Motivering

Deze richtlijn heeft tot doel de rechten van verdachten en beklaagden vast te leggen, niet die van advocaten. Zoals al werd aangegeven in een vorig amendement, moet de advocaat alle ondervragingen door wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke autoriteiten en alle hoorzittingen kunnen bijwonen.

Amendement 31

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. **De** advocaat **heeft het recht aanwezig te zijn bij** elke **andere** onderzoekshandeling of procedure voor het vergaren van bewijsmateriaal waarvoor de aanwezigheid van de verdachte of beklaagde is vereist of overeenkomstig het nationale recht is toegestaan, tenzij dat de bewijsgaring in gevaar zou brengen.

Amendement

3. **Indien er al een** advocaat **is aangeduid, kan deze vragen om in kennis te worden gesteld van** elke onderzoekshandeling of procedure voor het vergaren van bewijsmateriaal waarvoor de aanwezigheid van de verdachte of beklaagde is vereist of overeenkomstig het nationale recht is toegestaan, tenzij dat de bewijsgaring in gevaar zou brengen.

Dergelijke kennisgevingen aan de advocaat worden geregistreerd volgens de in het recht van de betrokken lidstaat voorziene registratieprocedure.

Indien de advocaat in kennis is gesteld maar niet komt opdagen, mogen de onderzoekshandelingen toch uitgevoerd worden.

De aanwezigheid van de advocaat wordt opgetekend volgens de registratieprocedure die voorzien is in het recht van de betrokken lidstaat.

Or. en

Motivering

Om te garanderen dat de beklaagde of verdachte gebruikmaakt van het recht om tijdens een onderzoekshandeling of een procedure voor het vergaren van bewijsmateriaal vergezeld wordt door een advocaat, en tegelijk te voorkomen dat de procedures vertraging oplopen, moet de advocaat kunnen vragen om in kennis te worden gesteld van de uitvoering van dergelijke handelingen. Als deze kennisgeving correct gebeurd is, mag de afwezigheid van de advocaat de bevoegde autoriteiten er niet van weerhouden deze handelingen uit te voeren.

Amendement 32

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

4. De advocaat heeft het recht om de omstandigheden waaronder de verdachte of beklaagde is gedetineerd te controleren en te dien einde heeft hij recht op toegang tot de plaats waar de betrokkene is gedetineerd.

Schrappen

Or. en

Motivering

Het toezicht op de detentieomstandigheden behoort tot de taak van de openbare instanties.

Amendement 33

Voorstel voor een richtlijn Artikel 4 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

5. De duur en de frequentie van de bijeenkomsten tussen de verdachte of beklaagde en zijn advocaat worden ***in geen geval*** ingeperkt op een wijze die afbreuk kan doen aan de uitoefening van zijn rechten van de verdediging.

5. *Noch de* duur en de frequentie van de ontmoetingen tussen de verdachte of beklaagde en zijn advocaat, ***noch de communicatie tussen hen mogen*** worden ingeperkt op een wijze die afbreuk kan doen aan de uitoefening van de rechten van de verdediging.

Or. en

Motivering

Beperkingen van de ontmoetingen en communicatie tussen de verdachte of beklaagde en diens advocaat zijn onnodig en restrictief en kunnen de daadwerkelijke uitoefening van het recht op toegang tot een advocaat belemmeren.

Amendement 34

Voorstel voor een richtlijn Artikel 5 – Titel

Door de Commissie voorgestelde tekst

Het recht *op communicatie* bij aanhouding

Amendement

Het recht *om een derde persoon op de hoogte te laten brengen* bij aanhouding

Or. en

Motivering

De formulering is gewijzigd met het oog op coherentie met de relevante bepalingen van de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken.

Amendement 35

Voorstel voor een richtlijn Artikel 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De lidstaten zorgen ervoor dat een in artikel 2 bedoelde persoon die van zijn vrijheid is benomen *zo spoedig mogelijk* het recht heeft om te *communiceren met* ten minste één door hem genoemde persoon.

2. Wanneer de betrokkene een kind *is*, zorgen de lidstaten ervoor dat de wettelijke vertegenwoordiger van het kind of, afhankelijk van het belang van het kind, een andere volwassene zo spoedig mogelijk in kennis wordt gesteld van de vrijheidsbeneming en van de redenen daarvoor, tenzij dit in strijd zou zijn met het belang van het kind, in welk geval een andere geschikte volwassene daarvan in kennis wordt gesteld.

Amendement

1. De lidstaten zorgen ervoor dat een in artikel 2 bedoelde persoon die van zijn vrijheid is benomen het recht heeft om ten minste één door hem genoemde persoon, *zoals een familielid of werkgever, zo spoedig mogelijk op de hoogte te laten brengen van de vrijheidsbeneming.*

2. Wanneer de betrokkene *jonger is dan 18 jaar en in het kader van deze richtlijn bijgevolg als* een kind *wordt beschouwd*, zorgen de lidstaten ervoor dat de wettelijke vertegenwoordiger van het kind of, afhankelijk van het belang van het kind, een andere volwassene zo spoedig mogelijk in kennis wordt gesteld van de vrijheidsbeneming en van de redenen daarvoor, tenzij dit in strijd zou zijn met het belang van het kind, in welk geval een andere geschikte volwassene daarvan in kennis wordt gesteld.

3. De in lid 2 van dit artikel genoemde rechten van kinderen zijn in voorkomend

geval eveneens van toepassing op andere kwetsbare personen en beklaagden die gelijkaardige bijstand nodig hebben, zoals lichamelijk of geestelijk gehandicapte personen.

Or. en

Motivering

De formulering is gewijzigd met het oog op coherentie met de relevante bepalingen van de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken. Er moet op gewezen worden dat al wie jonger is dan 18 jaar, in het kader van de uitvoering van deze richtlijn als een kind wordt beschouwd. Ook kwetsbare verdachten en beklaagden moeten gepaste bescherming krijgen.

Amendement 36

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 7**

Door de Commissie voorgestelde tekst

De lidstaten zorgen ervoor dat de vertrouwelijkheid van **de** bijeenkomsten tussen **de verdachte of beklagde** en zijn advocaat wordt gegarandeerd. Zij garanderen ook de vertrouwelijkheid van de correspondentie, de telefoongesprekken en andere vormen van communicatie tussen de verdachte of beklagde en zijn advocaat die krachtens het nationale recht zijn toegestaan.

Amendement

De lidstaten zorgen ervoor dat de vertrouwelijkheid van **alle** bijeenkomsten tussen **een persoon op wie artikel 2 van toepassing is** en **diens** advocaat wordt gegarandeerd. Zij garanderen ook de vertrouwelijkheid van de correspondentie, de telefoongesprekken en andere vormen van communicatie tussen de verdachte of beklagde en zijn advocaat die krachtens het nationale recht zijn toegestaan.

Or. en

Motivering

Er moet worden verduidelijkt dat alle ontmoetingen tussen een advocaat en zijn cliënt vertrouwelijk zijn. Deze bepaling moet van toepassing zijn voor alle personen die binnen de werkingssfeer van deze richtlijn vallen, met inbegrip van personen tegen wie een procedure in verband met een Europees aanhoudingsbevel loopt.

Amendement 37

Voorstel voor een richtlijn Artikel 8

Door de Commissie voorgestelde tekst

De lidstaten wijken niet af van de bepalingen van deze richtlijn behalve, in uitzonderlijke omstandigheden, van artikel 3, artikel 4, leden 1 tot en met 3, artikel 5 **en artikel 6**. Elke afwijking:

(a) is gerechtvaardigd door dwingende redenen die verband houden met het spoedeisende belang om ernstige negatieve gevolgen voor het leven of de fysieke integriteit van een persoon te voorkomen;

(b) wordt niet uitsluitend gebaseerd op de soort of ernst van het vermeende strafbare feit;

(c) gaat niet verder dan wat noodzakelijk is;

(d) is zoveel mogelijk in tijd beperkt en geldt in geen geval voor de fase van het proces;

(e) maakt geen inbreuk op het eerlijke verloop van de procedure.

Afwijkingen mogen alleen worden toegestaan door een naar behoren gemotiveerde beslissing van een rechterlijke autoriteit die **van geval tot geval wordt genomen**.

Amendement

De lidstaten wijken niet af van de bepalingen van deze richtlijn behalve, in uitzonderlijke omstandigheden, van artikel 3, artikel 4, leden 1 tot en met 3, **en** artikel 5. Elke afwijking:

(a) is gerechtvaardigd door dwingende redenen die **voortvloeiën uit de specifieke omstandigheden van de zaak en** verband houden met het spoedeisende belang om ernstige negatieve gevolgen voor het leven, **de vrijheid** of de fysieke integriteit van een persoon te voorkomen;

(b) wordt niet uitsluitend gebaseerd op de soort of ernst van het vermeende strafbare feit;

(c) gaat niet verder dan wat noodzakelijk is;

(d) is zoveel mogelijk in tijd beperkt en geldt in geen geval voor de fase van het proces; **en**

(e) maakt geen inbreuk op het eerlijke verloop van de procedure.

Afwijkingen mogen alleen worden toegestaan door een naar behoren gemotiveerde, **per geval genomen** beslissing van een rechterlijke autoriteit **of een andere bevoegde instantie die evenwel aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen**.

Or. en

Motivering

Van het recht om consulaire autoriteiten op de hoogte te brengen, mag in principe niet worden afgeweken, net zomin als er uitzonderingen kunnen worden gemaakt op het overeenstemmende recht van staten uit hoofde van het Verdrag van Wenen. Naast leven en fysieke integriteit kan ook vrijheid een reden tot afwijking zijn. Het amendement heeft voorts

als doel de situaties die aanleiding kunnen geven tot afwijking, onderling met elkaar te verbinden en tegelijk te benadrukken dat afwijkingen per geval moeten worden overwogen. Het laatste deel van het amendement is erop gericht andere instanties dan de gerechtelijke autoriteiten in staat te stellen tot afwijkingen te besluiten, weliswaar op voorwaarde dat hun besluit aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen.

Amendement 38

Voorstel voor een richtlijn Artikel 9 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

(a) de verdachte of beklaagde heeft **voorafgaand juridisch advies** ontvangen over de gevolgen **van de afstand of is op andere wijze volledig op de hoogte gebracht van deze gevolgen;**

Amendement

(a) de verdachte of beklaagde heeft **via mondelinge of schriftelijke weg en op verstaanbare wijze duidelijke, precieze en voldoende uitgebreide informatie** ontvangen **over de inhoud van het recht in kwestie en** over de gevolgen **van het hiervan afstand doen.**

Or. en

Motivering

Het verplicht stellen van een voorafgaand juridisch advies aan personen die een advocaat weigeren, is misschien te veel van het goede. Aan de andere kant is het uiterst belangrijk dat de verdachte of beklaagde duidelijke en volledige informatie ontvangt over de gevolgen van zijn/haar keuze.

Amendement 39

Voorstel voor een richtlijn Artikel 9 – lid 3 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

3 bis. Als de verdachte of beklaagde afstand heeft gedaan van zijn recht op een advocaat, zoals omschreven in deze richtlijn, moet hem bij het begin van de procedure voor een rechtbank gevraagd worden of hij zijn verklaring van afstand wil handhaven of herroepen.

Amendement

Motivering

Gezien het bijzondere belang van de procedure voor de rechtbank moet de verdachte of beklaagde vóór het begin van deze procedure herinnerd worden aan zijn/haar recht op een advocaat.

Amendement 40

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 10 – lid 1**

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De lidstaten zorgen ervoor dat iedere persoon die geen verdachte of beklaagde is en die door de **politie of een andere** wetshandhavingsinstantie wordt gehoord in het kader van een strafprocedure toegang tot een advocaat wordt verleend wanneer hij, in de loop van het verhoor, de ondervraging of hoorzitting, ervan wordt verdacht of beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd.

Amendement

1. De lidstaten zorgen ervoor dat iedere persoon die geen verdachte of beklaagde is en die door de wetshandhavingsinstantie **of gerechtelijke autoriteit** wordt gehoord in het kader van een strafprocedure **meteen** toegang tot een advocaat wordt verleend wanneer hij, in de loop van het verhoor, de ondervraging of hoorzitting, ervan wordt verdacht of beschuldigd een strafbaar feit te hebben gepleegd.

Motivering

Dit lid moet in overeenstemming gebracht worden met het voorgestelde amendement bij artikel 3, lid 1.

Amendement 41

**Voorstel voor een richtlijn
Artikel 11 – lid 2**

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Met betrekking tot de inhoud van het recht op toegang tot een advocaat heeft de betrokkene de volgende rechten in de

Amendement

2. Met betrekking tot de inhoud van het recht op toegang tot een advocaat heeft de betrokkene de volgende rechten in de

uitvoerende lidstaat:

- het recht op toegang tot een advocaat **op een dusdanig moment en op een dusdanige wijze dat** hij zijn rechten doeltreffend kan uitoefenen;
- het recht om bijeen te komen met de advocaat die hem vertegenwoordigt;
- het recht dat zijn advocaat aanwezig is bij alle verhoren en hoorzittingen, inclusief het recht vragen te stellen, toelichtingen te vragen en verklaringen af te leggen, die overeenkomstig het nationale recht worden geregistreerd;

– het recht dat zijn advocaat toegang heeft tot de plaats waar de betrokkene is gedetineerd teneinde de omstandigheden van de detentie te controleren.

De duur en de frequentie van de bijeenkomsten tussen de betrokkene en zijn advocaat worden **in geen geval** ingeperkt op een wijze die afbreuk kan doen aan de uitoefening van zijn rechten uit hoofde van Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad.

uitvoerende lidstaat:

- het recht op **onmiddellijke** toegang tot een advocaat, **zodat** hij zijn rechten doeltreffend kan uitoefenen;
- het recht om bijeen te komen **en te communiceren** met de advocaat die hem vertegenwoordigt;
- het recht dat zijn advocaat aanwezig is bij alle verhoren **door wetshandhavingsinstanties en gerechtelijke autoriteiten en bij alle** hoorzittingen, inclusief het recht vragen te stellen, toelichtingen te vragen en verklaringen af te leggen, die overeenkomstig het nationale recht worden geregistreerd.

Noch de duur en de frequentie van de bijeenkomsten tussen de betrokkene en zijn advocaat, **noch de communicatie tussen hen mogen** worden ingeperkt op een wijze die afbreuk kan doen aan de uitoefening van zijn rechten uit hoofde van Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad.

Or. en

Motivering

Dit lid moet in overeenstemming gebracht worden met de voorgestelde amendementen bij artikelen 3 en 4.

Amendement 42

Voorstel voor een richtlijn Artikel 11 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. De advocaat van de betrokkene in de

Amendement

4. De advocaat van de betrokkene in de

uitvaardigende lidstaat heeft het recht om activiteiten uit te oefenen die **beperkt zijn tot wat** noodzakelijk **is** om de advocaat in de uitvoerende lidstaat bij te staan, teneinde de rechten van de betrokkene uit hoofde van het kaderbesluit en in het bijzonder de artikelen 3 en 4, in de uitvoerende lidstaat doeltreffend uit te oefenen.

uitvaardigende lidstaat heeft het recht om activiteiten uit te oefenen die noodzakelijk **zijn** om de advocaat in de uitvoerende lidstaat bij te staan, teneinde de rechten van de betrokkene uit hoofde van het kaderbesluit en in het bijzonder de artikelen 3 en 4, in de uitvoerende lidstaat doeltreffend uit te oefenen.

Or. en

Amendement 43

Voorstel voor een richtlijn Artikel 12 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2. De lidstaten passen geen minder gunstige voorwaarden voor rechtsbijstand toe dan die welke reeds van kracht zijn met betrekking tot de toegang tot een advocaat overeenkomstig deze richtlijn.

Schrappen

Or. en

Motivering

Rechtsbijstand behoort niet tot de werkingssfeer van deze richtlijn, en dit lid zou een aanzienlijke impact kunnen hebben op de rechtsstelsels van een aantal lidstaten. Alle eventuele maatregelen met betrekking tot dit onderwerp moeten worden genomen in een apart kader inzake rechtsbijstand.

TOELICHTING

Het Europees Parlement vraagt sinds lange tijd om meer bescherming van de rechten van enerzijds slachtoffers van misdrijven en anderzijds verdachten en beklaagden. Sinds in 2004 de goedkeuring van het door de Commissie ingediende kaderbesluit betreffende bepaalde procedurele rechten in strafprocedures niet doorging, en op 7 mei 2007 het Pagano-verslag werd aangenomen, vraagt het Parlement met aandrang om een ambitieus rechtsinstrument voor procedurele waarborgen in strafprocedures.

Het verzoek van het Europees Parlement kreeg gehoor en op initiatief van het Zweedse voorzitterschap nam de Raad in 2009 een routekaart aan ter versterking van de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures. Hierin werd afstand genomen van de oorspronkelijke benadering van de Europese Commissie – die gericht was op de goedkeuring van een horizontaal, veelomvattend instrument – en een minder groots opgezette

maar misschien realistischere, stapsgewijze aanpak gehanteerd. De in de routekaart voorgestelde maatregelen omvatten:

- A. Vertaling en vertolking
- B. Informatie over rechten en informatie over de beschuldiging
- C. Juridisch advies en rechtsbijstand
- D. Communicatie met familie, werkgever en consulaire autoriteiten
- E. Bijzondere waarborgen voor kwetsbare verdachten en beklaagden
- F. Groenboek betreffende voorlopige hechtenis

De routekaart is een integrerend onderdeel geworden van het programma van Stockholm. In het document staat duidelijk te lezen dat de lijst met maatregelen niet volledig is.

Een deel van de in de routekaart opgenomen maatregelen is al ten uitvoer gelegd. Op 20 oktober 2010 werd de richtlijn betreffende het recht op vertaling en vertolking in strafprocedures aangenomen en momenteel wordt de laatste hand gelegd – vóór publicatie ervan in het Publicatieblad – aan de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken.

Het voorstel voor een richtlijn betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en betreffende het recht op communicatie bij aanhouding, dat op 12 juli 2011 werd goedgekeurd door de Europese Commissie, vormt de derde stap in de uitvoering van de routekaart. In dit voorstel worden het deel van maatregel C betreffende het recht op juridisch advies en maatregel D betreffende het recht op communicatie met familieleden, werkgevers en consulaire autoriteiten samengebracht.

Volgens het in het voorstel neergelegde hoofdbeginsel moeten alle verdachten en beklaagden zo spoedig mogelijk toegang krijgen tot een advocaat, en dit op zulke wijze dat zij hun rechten op verdediging daadwerkelijk kunnen uitoefenen. Ook wordt gepreciseerd dat deze rechten in elk geval moeten worden toegekend vóór het begin van om het even welke ondervraging, bij de uitvoering van om het even welke procedurele handeling of procedure voor het vergaren van bewijsmateriaal en in het geval van vrijheidsbeneming. Het voorstel definieert voorts de inhoud van het recht, benadrukt dat bijeenkomsten tussen de verdachte of beklaagde en diens advocaat vertrouwelijk moeten zijn, somt de uitzonderingen op de algemene beginselen op en voorziet in regels voor wanneer de verdachte/beklaagde afstand doet van zijn recht op een advocaat.

Voor wat de voorzieningen in rechte betreft, wil het voorstel ervoor zorgen dat deze daadwerkelijk worden toegekend en in het bijzonder dat de verdachte of beklaagde bij inbreuk op het recht op toegang tot een advocaat op dezelfde wijze wordt behandeld als wanneer er geen inbreuk zou hebben plaatsgevonden, en met name dat alle verklaringen en bewijzen die per inbreuk op het recht op een advocaat zijn gedaan respectievelijk verzameld, niet mogen worden gebruikt, behalve als dit de rechten van de verdediging niet schaadt.

Hetzelfde beginsel is van toepassing op andere personen dan verdachten en beklaagden die in de loop van een verhoor door de politie of wetshandhavinginstantie ergens van worden beschuldigd of verdacht.

Het voorstel van de Commissie bevat geen specifieke voorschriften voor rechtsbijstand. Het bevat enkel een algemene verwijzing naar rechtsbijstand en een bepaling dat de lidstaten geen minder voordelige voorzieningen inzake rechtsbijstand mogen toepassen dan de voorzieningen die momenteel krachtens deze richtlijn gelden voor wat de toegang tot een advocaat betreft.

Twee bepalingen behandelen het recht op communicatie bij aanhouding en het recht op communicatie met consulaire of diplomatieke instanties.

STANDPUNT VAN DE RAPPORTEUR

Ondanks het bestaan van gemeenschappelijke beginselen en minimumnormen afkomstig van zowel het EVRM als het Handvest van de EU verschillen de bepalingen betreffende de toegang tot een advocaat aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat.

Toegang tot doeltreffende verdediging in strafprocedures is niet in alle lidstaten even ruim opgevat en hangt af van het specifieke rechtsstelsel van de lidstaten en de praktische toepassing ervan, hetgeen onrechtstreekse maar belangrijke gevolgen heeft voor het EU-beleid van wederzijds vertrouwen en wederzijdse erkenning.

De bepalingen van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de jurisprudentie van het Europees Hof voor de rechten van de mens worden niet in alle lidstaten op dezelfde manier uitgevoerd en nageleefd. Dit leidt binnen de Europese Unie tot uiteenlopende normen.

Het Parlement heeft herhaaldelijk opgeroepen tot een versterking van de procedurele rechten van verdachte en beklaagde personen en benadrukt dat hierbij het juiste evenwicht moet worden gevonden tussen vrijheid, recht en veiligheid.

Met de uitvoering van het programma voor wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafprocedures is de noodzaak om het wederzijdse vertrouwen te vergroten, nog dringender geworden. De wetgeving die de afgelopen jaren op EU-niveau is aangenomen, heeft de doeltreffendheid van vervolgingen en de handhaving van vonnissen in de hele EU verbeterd. Toch is de algemene opvatting dat het ontbreken van EU-maatregelen ter versterking van de rechten van burgers die in een strafprocedure in een andere lidstaat verdacht of beklaagd worden, tot een zeker gebrek aan evenwicht in het justitiebeleid van de EU heeft geleid.

Volgens mij had men dergelijke maatregelen moeten nemen vóór de uitvoering van het beginsel van wederzijdse erkenning en de daarmee samenhangende maatregelen.

De burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun rechten ten volle geëerbiedigd worden, dat hun veiligheid tijdens reizen gegarandeerd is en dat ze in alle lidstaten dezelfde garanties krijgen.

Het toepassingsgebied van deze richtlijn moet ruim genoeg zijn om misbruiken te vermijden, maar we moeten ervoor waken dat de doeltreffendheid van de werking van justitie niet aangetast wordt.

Het recht van verdachten en beklaagden op toegang tot een advocaat moet van bij de eerste fase van strafprocedures een overkoepelend beginsel zijn.

Dat een verdachte of beklagde toegang moet hebben tot een advocaat en dat deze toegang effectief moet zijn, is van cruciaal belang om verdachte of beklagde personen in staat te stellen zichzelf tijdens een proces naar behoren te verdedigen tegenover de onderzoeksinstanties.

Zonder toegang tot een advocaat kan de daadwerkelijke uitoefening van andere verdedigingsrechten een illusie blijven.

De richtlijn zal in alle lidstaten worden uitgevoerd, ongeacht hun rechtsstelsels, en zal op die manier in heel Europa voor identieke normen zorgen.

Bij de uitvoering van deze richtlijn moeten de lidstaten ten minste de normen naleven die zijn vastgelegd in het Verdrag en in het Handvest en die ontwikkeld zijn in de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Hieronder volgt een opsomming van de uitgangspunten van mijn ontwerpverslag.

- Er moet een zekere coherentie zijn met de al goedgekeurde maatregelen A en B: vandaar het door mij voorgestelde amendement bij artikel 2, lid 3.

- Het recht op een advocaat moet ruim zijn en in de beginfase van de procedure toegekend worden, zonder echter tot uitstel van het onderzoek te leiden. Zoals benadrukt wordt in de voorgestelde amendementen bij artikel 3, moet de toekenning van dit recht losstaan van de vrijheidsbeneming en plaatsvinden telkens wanneer een persoon ondervraagd wordt door wetshandhavinginstanties of andere bevoegde autoriteiten, en zeker zodra de persoon wordt gedagvaard om te verschijnen voor een voor strafzaken bevoegde rechtbank. De verdachte of beklagde moet bovendien het recht hebben bijeen te komen en te communiceren met zijn advocaat (amendement bij artikel 4, lid 1).

- Voor wat betreft de deelname van de advocaat – indien er een advocaat is aangeduid – aan onderzoekshandelingen of procedures voor het verzamelen van bewijsmateriaal waarbij de aanwezigheid van de verdachte of beklagde conform de nationale wetgeving vereist of toegelaten is, moet de advocaat kunnen vragen om van de uitvoering van dergelijke handelingen in kennis te worden gesteld. Deze kennisgeving moet geregistreerd worden volgens de in het recht van de betrokken lidstaat voorziene procedure. Als deze kennisgeving correct gebeurd is, mag de afwezigheid van de advocaat de bevoegde autoriteiten er niettemin niet van weerhouden de handelingen in kwestie uit te voeren.

- Met het oog op de daadwerkelijke uitoefening van de rechten van verdediging van een verdachte of beklagde mag er geen enkele beperking worden opgelegd aan de duur of de frequentie van de ontmoetingen tussen de verdachte/beklaagde en diens advocaat (amendement bij artikel 4, lid 5), noch aan het vertrouwelijke karakter van deze ontmoetingen (amendement bij artikel 7). Hetzelfde geldt voor artikel 8; niettemin moeten andere bevoegde instanties dan de gerechtelijke autoriteiten kunnen afwijken van het recht op toegang tot een

advocaat, op voorwaarde dat hun besluit aan rechterlijke toetsing kan worden onderworpen. Op het recht om consulaire autoriteiten te informeren, mogen geen uitzonderingen worden gemaakt.

- Voor wat betreft de bepalingen betreffende de verklaring van afstand, heeft het ontwerpverslag tot doel het voorafgaande juridische advies over de gevolgen van een dergelijke verklaring te schrappen: dit advies is soms namelijk overbodig en kan tot vertraging in de procedures leiden.
- De verplichte controle van de detentieomstandigheden moet worden uitgevoerd door de openbare instanties en niet door de advocaat, zoals wordt beklemtoond in het amendement bij artikel 4, lid 4.
- In het kader van de uitvoering van deze richtlijn moet worden verduidelijkt dat personen jonger dan 18 jaar als kinderen beschouwd worden (amendement bij artikel 5). Het uniformeren van de rechten van kwetsbare verdachten en beklaagden in dit voorstel is van het grootste belang. Daarom moeten de rechten voor kinderen overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn worden uitgebreid tot deze specifieke categorie van personen.
- Om voor coherentie te zorgen met de relevante bepalingen van de richtlijn betreffende het recht op informatie in strafzaken, is het recht op communicatie bij aanhouding vervangen door het recht om een derde op de hoogte te laten brengen. De verdachte of beklaagde die van zijn vrijheid wordt beroofd, heeft aldus het recht om ten minste één door hem genoemde persoon, een familielid of de werkgever bijvoorbeeld, op de hoogte te laten brengen van de vrijheidsbeneming.
- Rekening houdend met het feit dat lid 2 van artikel 12 betreffende rechtsbijstand een belangrijke impact kan hebben op de rechtsstelsels van een aantal lidstaten, lijkt het raadzamer om deze kwestie te behandelen in het kader van de toekomstige maatregelen inzake rechtsbijstand.

Gezien het ontbreken van echte voorschriften inzake rechtsbijstand in deze richtlijn moet er zelfs vermeden worden beginselen ter zake vast te leggen, aangezien daarmee zou worden vooruitgelopen op de opstelling van dergelijke voorschriften in het kader van een toekomstig instrument. De Commissie heeft opgemerkt dat de rechtsbijstandsproblematiek buitengewoon ingewikkeld is en dat de momenteel beschikbare informatie uiterst fragmentarisch is. Indien rechtsbijstand deel had uitgemaakt van dit voorstel, zou het opstellen ervan veel langer geduurd hebben; gezien de noodzaak van de behandeling van het inhoudelijke recht was dit overigens niet aangewezen.